

Aan STASDEF
Van
Afgestemd met CDS, HDFC, DJZ, DCO
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum
3 april 2023

Onze referentie
BS2023008638

Opgesteld door

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen
1

Nota

D-brief 'Vervanging M-fregatten (ASWF)

Aanleiding

Het project 'Vervanging M-fregatten (ASWF)' voorziet in de verwerving van twee *Anti Submarine Warfare* (ASW-) fregatten voor de Koninklijke Marine, plus twee ASW-fregatten voor België. Na de A-brief van 2018 en de B-brief van 2020 ligt nu de D-brief voor.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de verzending van de D-brief van het project 'Vervanging M-fregatten (ASWF)'. De Belgische Defensie zal gelijktijdig met de verzending van de D-brief het nieuws over de Belgische aanschaf van twee ASW-fregatten bekendmaken. Het is voor de voortgang van dit project van groot belang dat deze D-brief op maandag 3 april 2023 aan de Kamer wordt aangeboden, zodat deze kan worden behandeld tijdens het Commissiedebat Materieel van 19 april 2023.

Kernpunten

- De twee huidige M-fregatten voor onderzeebootbestrijding zijn aan vervanging toe. In 2018 is de behoefte aan nieuwe fregatten vastgesteld met de A-brief. Nu ligt de D-brief voor over de aanschaf van twee ASW-fregatten.
- België en Nederland werken intensief samen op marinesegebied, en lopen daarmee in Europa voorop ten aanzien van Europese defensiesamenwerking. Nederland schaft naast de twee ASW-fregatten voor Nederland ook twee fregatten voor België aan.
- De Belgische Ministerraad is op vrijdag 31 maart akkoord gegaan met de aanschaf van twee ASW-fregatten.
- In lijn met de Defensie Industrie Strategie heeft Defensie de twee grootste deelopdrachten zonder concurrentiestelling aanbesteed bij de Nederlandse industrie, met gebruikmaking van art. 346 VWEU. Dat betreft het contract met Damen Schelde Naval Shipbuilding (DSNS, hierna: Damen) voor het scheepsplatform en het contract met Thales Nederland voor het radar- en vuurleidingssysteem AWWS. Voor de industrie zorgt de bouw van deze hoogwaardige schepen voor een sterkere internationale marktpositie. Over de genoemde contracten met Damen en Thales Nederland is inmiddels een onderhandelingsresultaat bereikt.
- Daarnaast wordt nog een reeks van ongeveer 40 kleinere deelcontracten voorbereid met uiteenlopende leveranciers. Dit betreft bijvoorbeeld het 76mm kanon en andere wapensystemen voor de bestrijding van oppervlaktedoelen en luchtdoelen, sonarapparatuur, communicatieapparatuur, en apparatuur voor elektronische oorlogvoering. Enkele van de kleinere deelcontracten zijn inmiddels ook gereed.
- De voorbereiding van de D-brief heeft langer geduurd dan gepland. Dit hangt onder andere samen met de complexiteit van het ontwerp. Voorzien is nu dat het eerste Nederlandse fregat in 2029 in dienst wordt genomen en het tweede in 2031.

- Met het voorziene tijdschema van invoering en uitdienststelling is het voor de Koninklijke Marine mogelijk om gedurende de overgangperiode steeds minimaal een M-fregat of een ASW-fregat operationeel inzetbaar te hebben. Daarmee blijft ook de kennis van onderzeebootbestrijding in stand.
- Bij de oplevering zijn twee deelsystemen nog niet beschikbaar. Daarbij gaat het in de eerste plaats om de Pharos-radar van Thales Nederland, die een rol speelt bij de luchtverdediging op korte afstand. Ook zonder deze radar beschikt het fregat nog steeds over luchtverdediging. Daarnaast gaat het om de anti-torpedo torpedo, die een vijandelijke torpedo kan vernietigen. Dit systeem is nog in ontwikkeling. Naast de anti-torpedo torpedo beschikt het fregat over een *softkill*-systeem om vijandelijke torpedo's te misleiden. Het *softkill*-systeem is wel beschikbaar.
- Gezien de hogere kosten van de fregatten dan aanvankelijk begroot, en de grote rol van de Nederlandse industrie bij de fregattenbouw, zijn België en Nederland overeengekomen dat Nederland voor een bedrag van € 355 miljoen (prijspeil 2022) zal besteden bij de Belgische industrie.
- In het advies van de Centrale Contracten Commissie (CCC, met kenmerk BS2023009713) dat u afzonderlijk is aangeboden, gaat de CCC in op enkele aspecten van de conceptovereenkomst met Damen waarover ten tijde van het CCC-advies nog geen overeenstemming was bereikt. Intussen is wel overeenstemming met Damen over deze openstaande punten bereikt. Daarmee zijn met zowel Damen voor het scheepsplatform als met Thales Nederland voor het AWWWS de contractonderhandelingen voltooid.

Toelichting

Financiële overwegingen

De financiële paragraaf is afgestemd met HDFC. Sinds de A-brief van 2018 is het projectbudget gestegen. Hiervoor kunnen drie factoren worden onderscheiden:

- Prijsindexering conform de reguliere systematiek;
- Extra budget voor kostenstijgingen als gevolg van COVID-19 en de oorlog in Oekraïne (€ 183 miljoen, prijnspeil 2022);
- Extra budget voor onder andere uitwerking technische eisen, modernere deelsystemen en extra munitie (€ 251 miljoen, prijnspeil 2022).

Het totale projectvolume bedraagt € 1.882,9 miljoen (inclusief risicoreservering en BTW, prijnspeil 2022).

Gezien de grote financiële omvang zal gewerkt worden met bevoorschotting. Hierbij wordt als eis gesteld dat dit renteneutraal is en hier een bankgarantie tegenover staat. De overeenkomsten van Damen en Thales Nederland worden nog getoetst op renteneutraliteit door HDFC en indien nodig door het ministerie van Financiën. Deze toets is niet voorwaardelijk voor het versturen van de D-brief.

De IRF heeft ingestemd met het verzenden van de D-brief.

Juridische overwegingen

De D-brief is afgestemd met DJZ. Er zijn geen bijzondere juridische aspecten.

Communicatie

DCo bereidt interne en externe communicatie zoals een nieuwsbericht voor op basis van de Kamerbrief. Dit is afgestemd met de Belgische Defensie.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

De persoonsgegevens van de steller en de ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Een deel van de financiële informatie, waaronder de hoogte van de risicoreservering, is gelakt met het oog op de onderhandelingspositie van Defensie ten aanzien van de kleinere deelcontracten.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

